

THE STATE OF IT OUTSOURCING COMPANIES IN UKRAINE IN 2020–2024: DYNAMICS, STRUCTURE, CHALLENGES

СТАН АУТСОРСИНГОВИХ ІТ-КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ У 2020–2024 РОКАХ: ДИНАМІКА, СТРУКТУРА, ВИКЛИКИ

Сфера інформаційних технологій залишається однією з найдинамічніших галузей української економіки. ІТ-аутсорсинг традиційно є її основною моделлю співпраці з міжнародними замовниками. Незважаючи на зовнішньополітичні виклики, включаючи пандемію та війну, галузь продовжує генерувати валютні надходження та створювати робочі місця. Метою даного дослідження є оцінка трансформаційних процесів в аутсорсинговому секторі ІТ в Україні у 2020–2024 роках на основі відкритої статистики.

Згідно з аналітикою DOU [11], у 2023 році сукупний дохід 30 провідних ІТ-компаній в Україні сягнув \$2,5 млрд, що становить 42% усього ринку [1]. Попри спад на 6% у порівнянні з 2022 роком, окремі компанії демонстрували стабільне зростання. Зокрема, Fintech Band (monobank) зафіксував чистий прибуток у \$19 млн, що є рекордним показником. Найбільшими гравцями залишаються EPAM, GlobalLogic, SoftServe, Luxoft [12]. Основними чинниками збереження обсягів стали багаторічна клієнтська база, гнучкі моделі співпраці та швидка адаптація до кризи.

У 2023 році у провідних аутсорсингових компаніях працювало близько 10,5 тис. фахівців [4] [1]. Найвищу динаміку зростання чисельності демонстрували EPAM Digital та Intellias. У 2024 році ринок зазнав скорочення на 2400 працівників через стагнацію замовлень. Львів (68%) і Харків (63%) мають найбільшу концентрацію аутсорсингових команд. У Києві домінують продуктові й змішані компанії. З 2022 року активізувалася релокація в ЄС, зокрема до Польщі, Чехії та країн Балтії [2].

У 2023 році сукупні податкові платежі 30 провідних компаній становили понад \$53 млн. Найбільший внесок зробили Fintech Band (\$19 млн) та ЕРАМ (\$7,9 млн) [1]. З переходом частини компаній до «Дія City» зросла частка сплати податку на виведений капітал. Залучення ІТ-фахівців як ФОП залишається популярною моделлю.

Початок повномасштабного вторгнення змусив понад 70% компаній релокувати офіси та частину персоналу. Проте 96% компаній зберегли контракти, а 77% змогли залучити нових клієнтів. Основні адаптивні механізми включали: повну віддалену роботу, перенесення центрів розробки за кордон, юридичну реструктуризацію, диверсифікацію ринків (США, ЄС). Надійність роботи українських команд під час війни сформувала додаткову довіру серед іноземних партнерів [3].

Конкуренцію українським компаніям складають аутсорсингові провайдери з Індії, Латинської Америки, Польщі [6]. Проте Україна утримує позиції завдяки: високій якості послуг; конкурентній вартості (\$2300–2500 середня ставка розробника); хорошій мовній підготовці; європейському менталітету та часовим зонам. Ризики залишаються пов'язаними з мобілізацією, інфраструктурними загрозами та міграцією кадрів.

Упродовж останнього десятиліття ІТ-сектор України перетворився на один із найбільш інноваційних та експортоорієнтованих сегментів економіки. Аутсорсинг як модель ведення бізнесу дозволяє українським компаніям залучати іноземних клієнтів і нарощувати валютну виручку, залишаючись у глобальному технологічному ланцюгу створення вартості.

Дані, оприлюднені DOU, вказують на зміщення структури ІТ-ринку в бік збільшення частки аутсорсингових і аутстафінгових компаній. Це пояснюється високою гнучкістю таких моделей, можливістю масштабування ресурсів під конкретний проект та здешевленням управлінських витрат для клієнта.

Варто звернути увагу на соціально-економічний аспект діяльності ІТ-компаній: зростання середньої заробітної плати в ІТ-сфері, розширення можливостей для молоді та інтеграція жінок у галузь позитивно впливають на демографічні та регіональні показники розвитку [7].

Окрему увагу заслуговує зміна внутрішньої структури компаній. Частина з них переходить від класичного аутсорсингу до гібридних моделей – delivery centers, R&D hubs, а також до створення власних цифрових продуктів [8], [9]. Наукова та прикладна література

наголошує на необхідності посилення інституційної підтримки галузі. Реформування системи технічної освіти, стимулювання наукових досліджень у сфері ІТ, а також державна підтримка експорту є критично важливими.

Отже, галузь ІТ-аутсорсингу не лише вижила в умовах багатовимірної кризи, а й продовжує трансформуватися у високотехнологічну, експортно-орієнтовану екосистему. Зі зростанням ролі цифрових технологій у глобальній економіці ІТ-аутсорсинг перетворився на ключову стратегічну сферу для багатьох країн. Для України це не лише спосіб отримання валюти, а й можливість інтегруватися у глобальні ланцюги вартості, будуючи репутацію надійного партнера з розробки програмного забезпечення. Коли з початку війни чимало галузей втратили динаміку, ІТ залишилось стабілізуючим чинником для економіки.

Розвиток ІТ-аутсорсингу в Україні після 2020 року характеризується визначними економічними показниками та стійкістю перед зовнішніми потрясіннями. Галузь істотно наростила експортні доходи і нині забезпечує понад 40% експорту послуг країни, приносячи мільярдні валютні надходження. ІТ-сектор став одним із найбільших роботодавців, надавши роботу понад 300 тис. українців із рівнем оплати, що значно перевищує середній. Податкові надходження від діяльності ІТ-компаній та фахівців суттєво зросли, хоча подальше вирівнювання фіскального навантаження залишається актуальним завданням [10].

Попри війну, український ІТ-аутсорсинг вистояв і продовжує адаптуватися: втрати кадрів виявилися відносно невеликими завдяки мобільності та віддаленій роботі, більшість контрактів були збережені, а компанії успішно релокували офіси чи відкрили представництва за кордоном без згорання бізнесу.

У міжнародному вимірі Україна закріпила репутацію одного з провідних центрів ІТ-аутсорсингу і технологічних талантів, випереджаючи багато країн за часткою ІТ у економіці та якістю людського капіталу [5]. Подальше зростання галузі пов'язане зі сприятливим інвестиційним кліматом, підтримкою державних ініціатив (таких як Diia City), післявоєнним відновленням країни та збереженням конкурентних переваг – високого професіоналізму українських ІТ-інженерів і гнучкої бізнес-моделі.

Отже, ІТ-аутсорсинг відіграє винятково важливу економічну роль для України, будучи джерелом інноваційного розвитку,

експорту, зайнятості та інвестицій, і має всі шанси залишатися флагоманом національної економіки у найближчі роки.

Література:

1. Корольчук Л. В. ІТ аутсорсинг як стратегічний напрям розвитку економіки України на її шляху до сталого розвитку // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2023. – Вип. 19, Т. 1. – С. 87–96.
2. Репета І. О. Потенціал та особливості розвитку аутсорсингу ІТ послуг в умовах сучасних глобальних викликів // Економіка та суспільство. – 2024. – Вип. 62. – С. 1120–1126.
3. Шевчук І. Б., Шевчук А. В. Структурно динамічний аналіз ІТ ринку України: виклики сьогодення // Бізнес Інформ. – 2024. – № 3. – С. 136–145.
4. Щитов Д. М., Мормуль М. Ф. Щитов О. М., Романчук Л. А., Чупілко Т. А. Аутсорсинг ІТ-послуг в Україні // Інформаційні технології та комп'ютерна інженерія. – 2022. – № 3. – С. 85–90.
5. Мельник Т., Завгородня Є. ІТ сектор України на світовому ринку: 2022 // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2022. – № 6. – С. 17–36.
6. Zavhorodnya E., Melnyk T. Foreign Trade of Ukraine's ICT Sector: state and prospects // International Science Journal of Management, Economics & Finance. – 2023. – Vol. 3, No. 2. – P. 11–19.
7. Saha D., Kosse I., Poluschkin G., Kropova A. IT Sector Monitor Ukraine. Policy Briefing No. 10/2021. – Berlin/Kyiv: German Economic Team, 2021. – 19 p.
8. IT Ukraine Association. Digital Tiger: The Power of Ukrainian IT – 2023. – Київ, 2024 – 66 с.
9. Beetroot. Ukraine: The Stronghold of Great Devs – 2023 Tech and Talent Market Overview. – Beetroot, 2023. – 34 p.
10. Interfax Ukraine. Investments in technology sector in Ukraine increase by 120% in 2024 [Електронний ресурс] // Interfax Ukraine News, 04.03.2025. Режим доступу: <https://en.interfax.com.ua/news/investments/1053010.html> (дата звернення: 05.06.2025).
11. DOU. Top 30 IT компаній України 2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dou.ua/lenta/news/top-30-it-companies-in-2023/> (дата звернення: 03.06.2025).
12. DOU. Особливості продуктових компаній 2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dou.ua/lenta/articles/specifics-of-product-companies-2023/> (дата звернення: 03.06.2025).